

CEMAL GÜRSEL

T ÜRKİYE'nin dördüncü cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'i, ölümünün 17. yıldönümünde, dün bir kez daha saygı ile andık.

Yeni kuşaklar hatırlamayabilir...

"27 Mayıs", şimdiki "12 Eylül" gibi, emir-komuta zinciri içinde ve emirle yapılmış bir askerî müdahale değildi. Ordu içinde oluşan çeşitli cuntalara üye küçük rütbeli subayların gerçekleştirdiği, bir hükümet darbesiydi.

Nitekim 27 Mayıs'ın "Millî Birlik Komitesi"nin teşkil edilmesi bile olaylı geçmiş, ilk toplantıya katılan subaylardan bazıları, sonra dışarıda kalmıştır.

Bu karmaşık yapı, "Millî Birlik Komitesi"ni oluşturan insanlar arasında, çeşitli görüş ayrılıklarına da yol açmıştır... Sürekli kalıp köklü reformlar yapmak isteyenlerin yanında, en hızlı biçimde demokrasiye dönmeyi amaçlayanlar da bulunmuştur.

İşte rahmetli Gürsel, Cumhuriyet döneminin bu ilk askerî müdahalesini, gerek rütbesi, gerekse kişiliği ile devlet yürüncesine sokmayı başaran kişidir. Zaman zaman görüş ayrılıkları olmasına rağmen, rahmetli İsmet İnönü'nün ağırlığı ile, bu görevini daha kolay başarmıştır.

Ayrıca, 1960 Türkiye'sindeki siyasal mücadelelerin niteliği de, "27 Mayıs"ın kolay sivilleşmesine yardımcı olmuştur.

Çünkü sonunda '27 Mayıs'a uzanan sivil siyasal kavgada, ele alınan tartışma konuları, geçmiş dönemde gördüğümüz sağ-sol kamplaşmasına dayanmıyordu... Topluma kök salmaya çalışan sağ ve sol terörist örgütler ise hiç yoktu o zaman.

1950-1960 arasını, "İsbat Hakkı", "Hâkim Teminatı" ve İnönü-Menderes çatışması gibi kavga konuları sürükleyip götürdü.

Bu yüzden de, "27 Mayıs"ın cuntasal kökenine karşın, doğan yeni durumda, çok radikal eğilimler hâkim olamadı.

Allah saklasın, 1950-60 arasında, 1965-80'de olduğu gibi sağ-sol kamplaşmaları yaşanmış olsaydı, 27 Mayıs'tan sonra, Türkiye bir daha demokrasiye dönemez ve komşumuz Suriye gibi, birbirini izleyen ideolojik-askerî darbeler zincirleme gelirdi.

Keşke biz siviller, 1960'tan ders alıp, demokrasiyi kamplaşmadan ve kavgasız yaşatabilseydik. Ama başaramadık işte!..

"12 Eylül"ün bir cunta tarafından değil de, topyekûn devlet tarafından yapılmış bir müdahale olması şansımızdır. Cumhurbaşkanı Evren'in de, rahmetli Gürsel gibi demokrasiye bağlılığı ise, Atatürk geleneğinin, ordu komuta kademelerindeki vazgeçilmezliğinin kanıtıdır.

MEHMET BARLAS

15.9.83

